

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania L.Ż.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie
z udziałem P. Sp. z o.o. w S.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 28 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Rzeszowie z dnia 31 marca 2025 r., sygn. akt III AUa 199/24, III AUz 39/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od odwołującego się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta) z odsetkami z art 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 marca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w sprawie z wniosku L.Ż. z udziałem P. Sp. z o.o. w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rzeszowie o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne na skutek apelacji wnioskodawcy i organu rentowego oraz zażalenia wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 1 lutego 2024 r. zmienił pkt III zaskarżonego wyroku o tyle, że zwrot kosztów

zastępstwa procesowego postępowaniu pierwszoinstancyjnym zasądził z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty, w pozostałej części oddalił apelację pozwanego organu rentowego, oddalił apelację wnioskodawcy L.Ż., odrzucił zażalenie. Sąd Apelacyjny przyjął za Sądem Okręgowym, że ustalone sporne warunki umów o pracę zawieranych przez L.Ż. i P. sp. z o.o. w S. w zakresie wysokości wynagrodzenia na poziomie 37.000 zł nie były ekwiwalentne do zakresu i czasookresu wykonywanej pracy, zaś w kontekście zakresu obowiązków i odpowiedzialności, rozmiaru usprawiedliwionych nieobecności w pracy, jak również wysokości wynagrodzeń innych pracowników P. Sp. z o.o. (w większości w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę) i charakteru spółki z całą pewnością nie odpowiadały cechom wynagrodzenia godziwego. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił argumentację Sądu pierwszej instancji, który wziął pod uwagę to, że wynagrodzenie w kwocie 37.000 zł jest blisko 3,5-krotnie wyższe od wynagrodzenia, które odwołujący otrzymywał w 2015 r., a nie nastąpiła ani zasadnicza zmiana funkcjonowania spółki, ani też zmiana ogólnej sytuacji ekonomicznej, które uzasadniałyby tak znaczny wzrost wysokości wynagrodzenia zasadniczego. Nadto, ubezpieczony nie wykazał istotnej zmiany zakresu obowiązków, które by za takim wzrostem przemawiały.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania mającym istotny wpływ na wynik sprawy: art. 244 § 1 i 2 k.p.c. i art. 235² § 1 pkt 1-5 k.p.c.

W ocenie skarżącego, skarga pozostaje oczywiście uzasadniona, z uwagi na jaskrawe naruszenie przepisów postępowania, prowadzące do wydania orzeczenia z pominięciem dwóch decyzji administracyjnych, będących dokumentami urzędowymi, którymi Sąd II instancji pozostawał związany. Skarżący wskazał na naruszenie:

a) przepisu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i nieprawidłowe nie uznanie, że Sąd pozostaje związany prawomocnymi decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (decyzją ZUS O. w Rzeszowie z dnia 4 stycznia 2021 r. wydaną w sprawie o znaku [...]), a skierowaną do L.Ż. oraz decyzją ZUS O. w Lublinie z dnia 11 lutego 2021 r. Nr [...] skierowaną do P. Sp. z o.o. z siedzibą w S.), które nie kwestionowały ważności umowy łączącej Odwołującego się z P. Sp. z

o.o. i uwzględniały w podstawie wymiaru składek zarówno wynagrodzenie zasadnicze jak i premie uznaniowe, co w efekcie doprowadziło do nieprawidłowego wydania orzeczenia sprzecznego z treścią wymienionych dokumentów urzędowych i nie uwzględniającego odwołania w całości,

b) przepisu art. 235² § 1 pkt. 1-5 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i nieprawidłowe pominięcie wniosków dowodowych odwołującego się dotyczących decyzji wymienionych powyżej, jako spóźnionych, zamiast dopuszczenia i przeprowadzenia wymienionych dowodów, jako istotnych dla rozstrzygnięcia sporu i nie zmierzających do przedłużenia postępowania,

W odniesieniu do pierwszego z wymienionych naruszeń już literalna wykładnia przepisu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. wskazuje, iż Sąd orzekający pozostaje związany treścią dokumentów urzędowych. Pominięcie decyzji odnoszących się do tego samego stosunku prawnego, tych samych podmiotów i tego samego organu rentowego jawi się dla skarżącego jako rażące i wymagające oczywistej korekty w drodze orzeczenia Sądu Najwyższego. Podobnie odnieść się należy do drugiego z wymienionych naruszeń. Powoływanie się przez Sąd orzekający na spóźnienie dowodów, jako uzasadnienie dla ich pominięcia pozostaje oczywiście nieprawidłowe w kontekście brzmienia przepisu art. 235² § 1 pkt 1-5 k.p.c., który nie przewiduje pominięcia wniosków dowodowych na tej podstawie. Opisane naruszenia nie wiąże się, zdaniem skarżącego, z koniecznością dokonywania dogłębnej analizy prawnej, wymagającej wiedzy specjalnej, ale pozostają widoczne już na pierwszy rzut oka, również dla osoby nieposiadającej wiedzy prawniczej.

Sąd Najwyższy zważył:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). W przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się słusznie, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a

można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego. Zatem, aby uznać, że wskazywane przez skarżącego uchybienia procesowe mogły mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, niezbędne jest określenie przepisów prawa materialnego, które stanowiły (lub powinny stanowić) podstawę roszczenia zgłoszonego w pozwie. Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze, to Sąd Najwyższy traci możliwość takiej oceny, co przesądza los skargi kasacyjnej opartej włącznie na drugiej podstawie kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 listopada 2023 r., I USKP 15/23, LEX nr 3622599; z dnia 27 września 2023 r., II PSKP 26/22, LEX nr 3626223; z dnia 18 czerwca 2024 r., II USKP 9/24, LEX nr 3727965; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 1646059; z dnia 16 października 2012 r., I PK 125/12, LEX nr 1675322). Inaczej rzecz ujmując, skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego właściwą podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 2021 r., III USK 163/21, LEX nr 3302371; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436; z dnia 25 czerwca 2014 r., IV CSK 679/13, LEX nr 1511203; z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811; z dnia 4 marca 2021 r., II USKP 27/21, LEX nr 3178194). Uwzględniając wskazaną regułę, mając też w pamięci, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zgłoszonych podstaw

(art. 398¹³ § 1 k.p.c.), jest pewne, że skarga kasacyjna wnioskodawcy nie może zostać zakwalifikowana jako „oczywiście uzasadniona” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[A.P.]

[a.ł.]